

ATLAS.ti

Versio 8

Markku Könkkölä

20.9.2019

Sisällys

- Yleistä ohjelmasta
- Aineiston valmistelu
- Tallennus / Varmuuskopiointi / Tietojen siirto toiselle koneelle
- Projekti (aiemmin hermeneuttinen yksikkö)
- Sitaatio, koodi, memo ja kommentti
- Tulostus
- Analyysiä
- Projektien yhdistäminen ja jakaminen

Tietokoneavusteinen laadullinen tutkimus

- Mahdollisia ongelmia:
 - Koodauspöhö: koodaaminen on helppoa, älä sorru turhaan koodaamiseen, sitä voi jatkaa tarvittaessa myöhemminkin
 - Ohjelma ei löydä hukassa olevaa menetelmää
 - Tarpeeton kvantifioiminen
- Käytä ohjelmaa tutkimuksen helpottamiseen, älä anna sen vaikeuttaa.
- Ohjelma on valtava työkalupakki, josta kannattaa käyttää vain niitä osia, joista on tutkimukseen hyötyä

Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

3

Ohjeita netissä

- KvaliMOTV <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>
- JY:n info-sivu <https://www.jyu.fi/digipalvelut/fi/palvelut/ohjelmistot/ohjelmistot/ATLAS.ti>
- ATLAS.ti <http://www.atlasti.com/index.html>
- Ohjelman manuaali http://downloads.atlasti.com/docs/manual/atlasti_v8_manual_en.pdf
- Quick Tour ATLAS.ti 8 <https://www.youtube.com/watch?v=m5G7mQPgI-g>
- Muita ATLAS.ti:n omia videoita <https://www.youtube.com/user/ATLAS.ti01>
- Uusimpia piirteitä: <https://atlasti.com/product/whats-new-in-atlas-ti-8-4/>
- Jyväskylän yliopiston tuki <https://help.jyu.fi/>
- ATLAS.ti-users -ryhmä on tarkoitettu ATLAS.ti-käyttäjien keskinäiseen kommunikointiin ja ylläpitotiedoituksiin. Ryhmän voi liittyä vapaasti Korpissa: Ryhmät / Ryhmät joihin voit liittyä / ATLAS.ti-users

Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

5

Ohjelman hankinta ja käynnistys

- ATLAS.ti:n saa Windowsin lisäksi myös Macille. Nykyisten versioiden erot https://downloads.atlasti.com/docs/feature_matrix_win_Mac_Win8.pdf
- Ainakin periaatteessa on mahdollista asentaa myös Windows-versio Macille. <http://atlasti.com/faq/installing-atlas-ti-for-windows-on-a-mac-2-2-2-2/>

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

6

Ohjelman hankinta yliopiston kautta

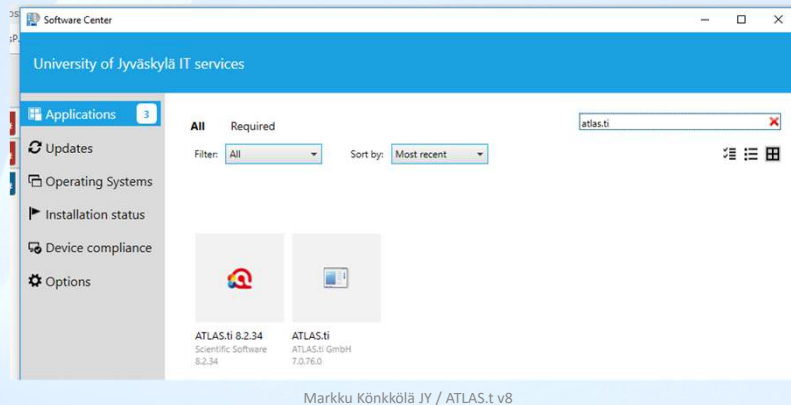
Omille koneille ohjelma maksaa kertamaksuna opiskelijoille 60€ ja henkilökunnalle 90€. Osto yliopiston verkkokaupasta tai käteisellä (Soppi).

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

7

Ohjelman hankinta yliopiston kautta

Keskitettyssä ylläpidossa oleville koneille ohjelman voi asentaa Software Centeristä.



8

Peruskäsitteitä

- Projekti sisältää kaikki primääridokumentit: tekstit, kuvat, ääni- ja videotallenteet sekä paikkatiedot (geo data)
- Sisältää sekundääridokumentit (tekemäsi työskentelytulokset: koodaukset, memot, semanttiset verkostot jne.)
- Versiossa 8 primääridokumentit kopioidaan levyllä olevaan kirjastoon ja sinne tallentuvat myös sekundääridokumentit. Enää ei ole HPRn-tiedostoa.
- Versiossa 7 olleiden perheiden (Families) sijasta käytetään ryhmiä (Groups).

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

9

Kirjaston sijainti

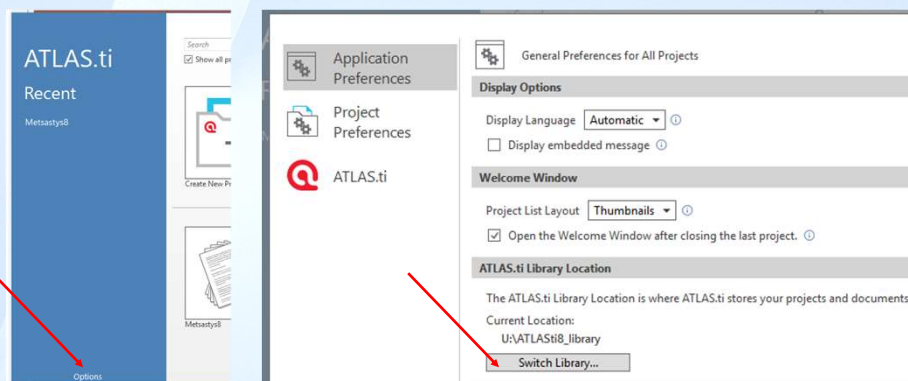
- ATLAS.ti kopio kaikki primääridokumentit kirjastoon, jonka oletussijainti on koneen paikallisella kovalevyllä. Samaan kirjastoon tallentuu myös kaikki ohjelman käytön aikana tehdyt merkinnät
- Kun ohjelman käynnistää, on syytä heti vaihtaa **kirjasto varmuuskopioidulle palvelimelle**.
- http://downloads.atlasti.com/docs/howto_v7_project_backup.pdf

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

10

Kirjaston sijainnin määrittäminen

- Kirjaston sijainnin voi vaihtaa vain, kun ei ole avoinna olevaa projektia.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

11

Projektin tallennus

- Projekti tallennetaan kun ohjelma suljetaan, valitaan File/Save (salasanan asetus mahdollinen) tai painetaan ctrl-s.
- Tallennus on syytä tehdä usein, sillä automaattitallennusta ei ole.
- Tallennus tehdään kirjastoon vanhan projektin päälle, eikä vanhaa projektia ole mahdollista vaihtaa toiselle nimelle, koska mitään projektitiedostoa ei ole.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

12

Varmuuskopiointi

- Yliopiston palvelinlevyt varmuuskopioidaan säännöllisesti.
- File / Export / Create Project Bundle on keino siirtää projekti kaikkine siihen liitettyine tiedostoineen toiselle koneelle – samalla se tietenkin toimii myös varmuuskopiona.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

13

Aineiston valmistelu

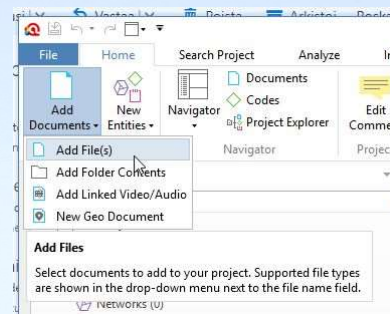
- Primääridokumentit
 - teksti: TXT, RTF, PDF, DOC, DOCX
 - Survey-aineisto: Excel
 - grafiikka: jpg, gif, tiff, mac, bmp
 - audio: WAV, MP3
 - video: AVI, MPEG, DIVX, MP4
- Tiedostojen nimeämien on osa hyvää koodauskäytäntöä ja se tehdään ennen tiedostojen tuontia ATLAS.ti:hin.
- Tiedostonimien alkuun kannattaa laittaa merkkejä, jotka helpottavat tiedostojen liittämistä ryhmiin ATLAS.ti:ssä.
- Jossain tapauksessa kannattaa litteroitaessa käyttää koodeja (esim. #KYS3), niin voi tehdä ATLAS.ti:llä koodauksen siltä osin automaattisesti. (Valmiisiin litterointeihin niitä ei kannata enää tehdä.)

Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

14

Aineiston tuonti ohjelmaan

- Home-valikosta Add Documents avaa keskusteluikkunan, jossa voi valita ohjelmaan tuotavat tiedostot.
- Ohjelma ei tarkasta onko valitut tiedostot jo tuotu ohjelmaan. Varo tuomasta samoja useampaan kertaan.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

15

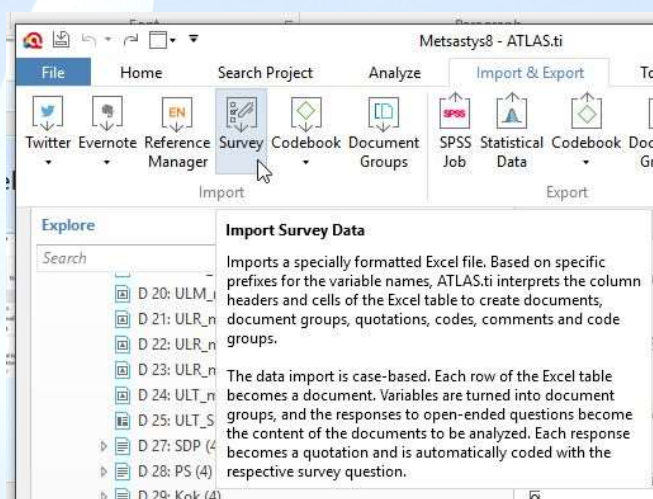
Survey-aineisto

- Windows- ja Mac-versioiden välillä on pieniä eroja, mutta muuten oheinen linkki on hyvä.
<https://atlasti.com/2018/10/25/analysing-survey-data-with-atlas-ti-8-windows-mac/>
- Jokainen Excel-tiedoston rivi tuodaan ATLAS.ti:in omaksi dokumentiksi
- Excel-tiedoston otsikkoriviin laitetaan ohjausmerkit, joiden avulla määritellään dokumenttien nimet, kommentit, ryhmät,...

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

16

Survey-aineisto



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

17

Survey-datan ohjauskoodit

Prefixes to be added to column headers of Excel file	
Prefix	Result
!	This column defines the document's name
~	This column defines the document's comment
^	This column defines the document's author
&	This column defines the document's date. Expects ISO8601 format
<	Ignore this column. Use this to exclude stuff inserted by the survey tool
.	Document group from the field name. Currently, the cell needs to contain 1 or yes to be applied.
:	Document groups from the field name plus the actual cell value
#	Document groups from field name plus values
::	The information before the :: will be used as a code name, all information after the :: will be included in the comment space of that code

Every column header that has no prefix is interpreted as code for an open-ended question and the content of each cell in that column as data content that will be added to the document for each case.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

18

Survey-datan esimerkki

A Sample Table:

!caseId	&dateTime	^Name	.Academic	.Army::Did you serve?	:Sex	#Favorites::What bands do you listen to regularly?	Tell us a dream	Open End::Now how do I make a question be interpreted as open-ended?
case 1	20100414T120000	Fritz	0	1	male	beatles, stones	I was walking on the roof of a 12-story building ...	This is a longish response to a question that may elicit loooong answers
case 2	20100415T171000	Mary	1	0	female	stones, yes	I am sorry, I don't remember any dreams at all.	Quite simple: every field name (question) that has no prefix is an open-ended question by default

By importing the sample table above we get:

- the name, date and author of the resulting PD
- two dichotomous families Academic and Army
- two families Sex::male and Sex::female
- four families Favorites::beatles, Favorites::stones, etc
- two codes "Tell us a dream" and "Open End"

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

19

Sitaatio, koodi, muistiinpano ja kommentti

- Sitaatio (Quotation) on primääridokumentin osa (esim. tekstin pätkä, kuvan osa, videon tai äänen haluttu aikaväli, paikkatieto), jolle annetaan ohjelmassa koodi (Code). Hakutoimintojen vuoksi on oleellista, että koodit ovat täsmälleen samoja.
- Dokumentteihin voi kohdistaa myös muistiinpanoja (Memo) ja kommentteja.
- Memoihin voi koodata myös sen, mitä jätetään sanomatta.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

20

Sitaation koko

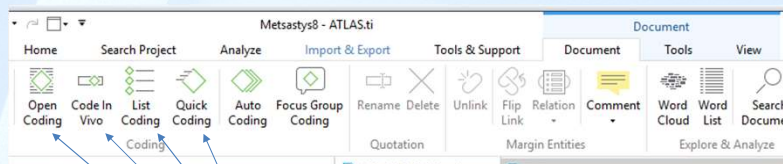
- Sitaatioita on mahdollista poimia selailua ja tulostusta varten koodien perusteella.
- Sitaatio kannattaa määrittää sopivan laajaksi kokonaisuudeksi siten, että keskeinen ajatus selviää otteesta.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

21

Koodaaminen

Valitaan ensin sitaatio. Sen jälkeen aktivoituu Document/Document –työkalunauha, josta valitaan jokin painonapeista, jotka löytyvät myös hiiren oikealla näppäimellä.



Koodaa viimeksi käytetyllä koodilla
Koodaa listasta valituilla koodeilla
Koodiksi tulee sitaatio itse
Koodit kirjoitetaan

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

22

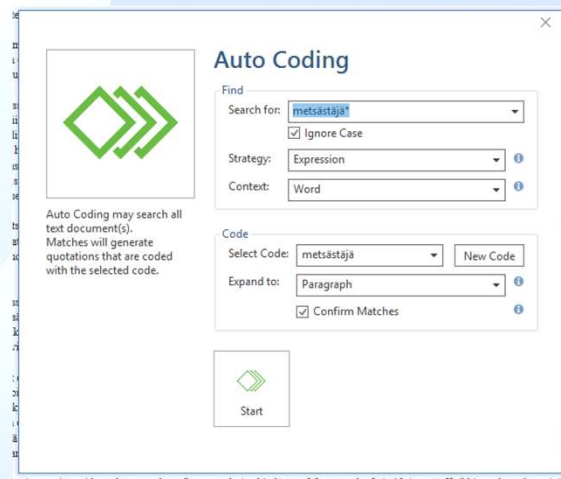
Automaattinen koodaus

- Käy läpi valitun tiedoston etsien annettua hakusanaa.
- Valitsee sitaation asetetulla laajuudella ja koodaa valitulla koodilla.
- Tiedostomuodosta riippuu, mitä *Expand to* – kohtaan kannattaa valita. Kappaleen saa sitaatioksi TXT-tiedostoilla valitsemalla *Chapter* ja DOC-tiedostoilla valitsemalla *Paragraph*.
- Automaattinen koodaus kannattaa tehdä uudella koodilla – silloin pieleen menneet koodaukset voi poistaa poistamalla koodin.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

23

Automaattinen koodaus

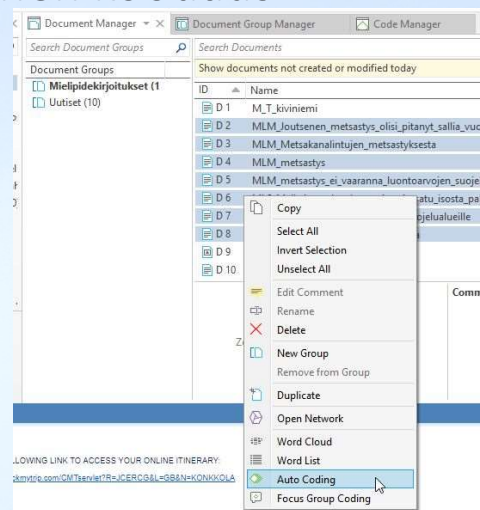


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

24

Useamman dokumentin automaattinen koodaus

Valitse Document Managerin luettelosta ne dokumentit, jotka haluat koodata ja sitten hiiren oikealla avautuvasta valikosta Auto Coding

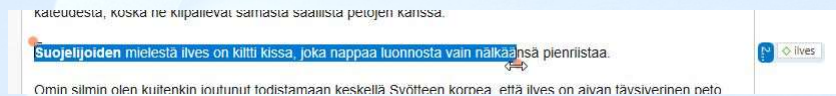


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

25

Sitaation laajuuden muuttaminen

- Valitse koodi
- Sitaation alun ja lopun nuppineuloja voi siirtää hiirellä.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

26

Memo vai kommentti

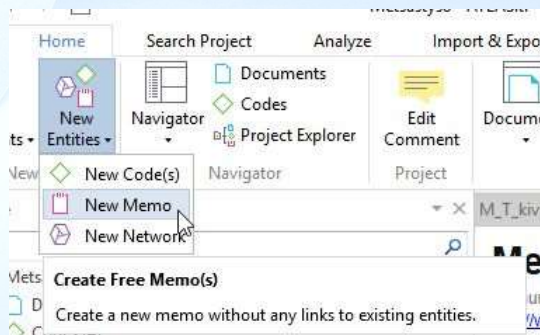
- Liittyvät johonkin koodiin, sitaattiin, toiseen memoon tai projektiin.
- Memoilla on nimet ja hallintaikkuna, ne voivat myös muodostaa esim. ryhmiä.
- Kommentoida voi mitä vain (hiiren oikeasta avautuva valikko), mutta kommentteilla ei ole nimeä, eikä hallintaikkunaa.
- Jos tiedostoon tai koodiin liittyy kommentti, niin Managerin listassa ja Explore-ikkunassa nimen kohdalla on "pieni keltainen lappu".
- Search Project osaa hakea myös kommentit.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

27

Memon luonti

- Valitaan *Home* valikosta *New Entities* ja sen valikosta *New Memo*

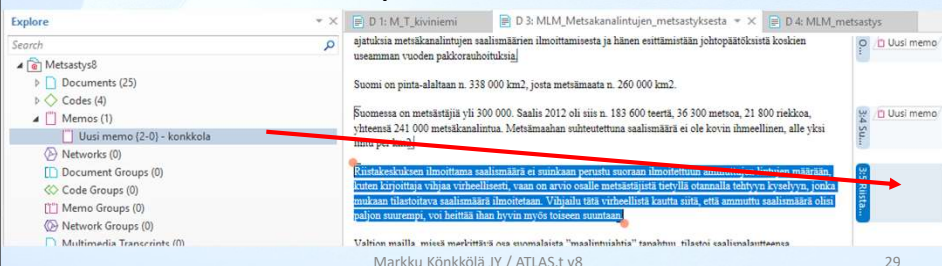


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

28

Memon kytkentä sitaatioon

Raahataan hiirellä vasemmalla olevasta *Explore*-ikkunasta tai kellumaan nostetusta *Memo Manager*ista haluttu *Memo* tekstin oikealla puolella olevan koodin tai vapaan sitaatiomerkin päälle.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

29

Ryhvät (Groups)

Ryhmiä voi luoda:

- Primääridokumenteista, koodeista, memoista ja verkostoista.
- Ne voivat kuulua samanaikaisesti useampiin ryhmiin, mutta ryhmä ei voi olla minkään ryhmän jäsenenä.

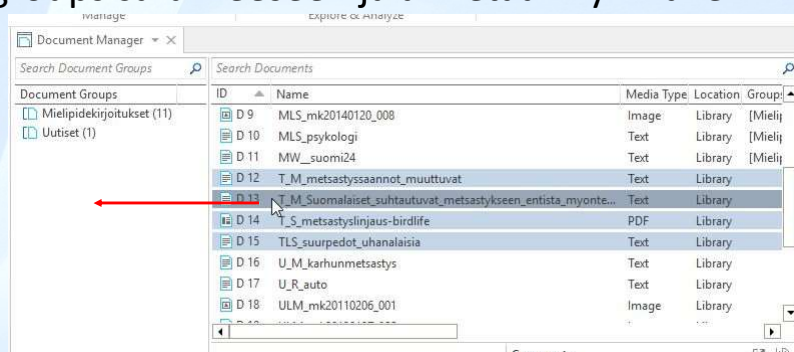
Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

30

Dokumenttiryhvät

muut ryhmät vastaavasti

Raahataan hiirellä Document Managerissa dokumentit Vasemmalla olevaan Document groups sarakkeeseen ja annetaan ryhmälle nimi.

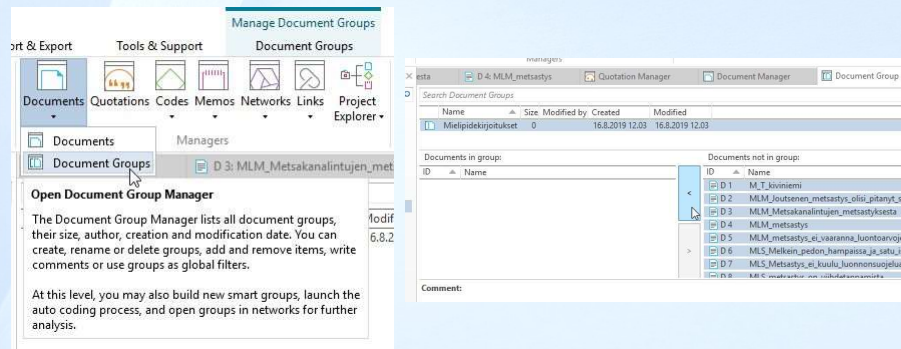


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

31

Dokumenttiryhmien hallinta

Siirretään dokumentteja luotuihin ryhmiin tai poistetaan niitä ryhmistä samaan tapaan kuin versiossa 7.

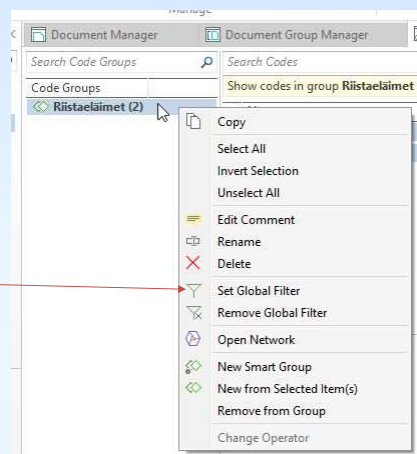


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

32

Globalit filterit

- Jos dokumentti-, koodi- tai memo-listat ovat pitkiä, niin kannattaa käyttää filttäreitä.
- Globalit filterit muodostetaan vastaavassa managerissa ryhmästä hiiren oikealla.

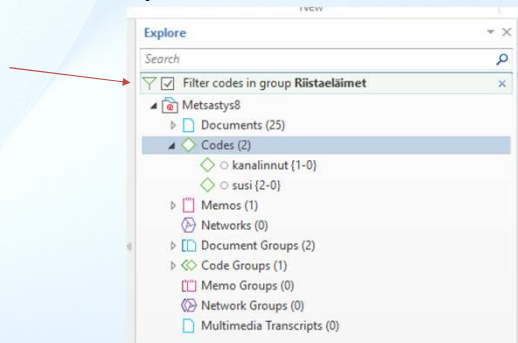


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

33

Globalin filterin käyttö

- Global Filterit tulevat näkyviin Explore-ikkunan yläreunaan ja ruksaamalla ruutuun voi määrätä onko filteripäällä vai ei.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

34

Hakutoimintoja

- Tekstihaku (ctrl-F) yhdestä PD:stä
- Search Project / Search Term
 - Hakua voidaan rajata monipuolisesti dokumentteihin tai muihin objekteihin.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

35

Hakutoimintoja

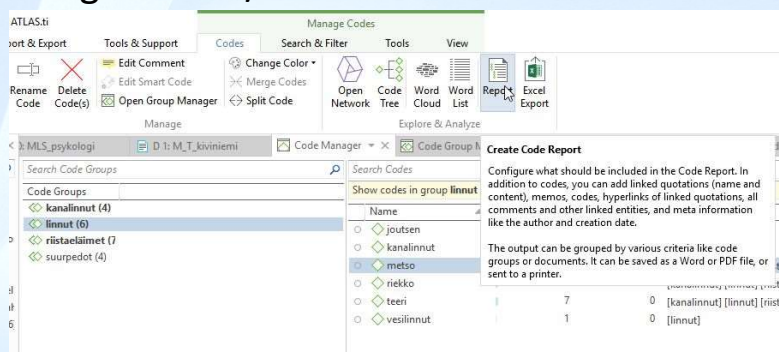
- Word Cloud muodostaa käytetyistä sanoista pilven, jossa koristuvat sanat niiden käyttömäärän mukaan.
- Word List tuottaa listan käytetyistä sanoista ja niiden käyttötilastosta. Tarvittaessa sen saa siirrettyä Exceliin.
- Valitaan dokumenttilistasta ne dokumentit, joihin laskenta kohdistuu ja hiiren oikealla valitaan toiminto.
- Toimii huonosti suomenkielen sanojen lukuisten taivutusmuotojen vuoksi.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

36

Hakutoimintoja

Koodiin tai koodiryhmään liitettyt sitaatiot saa poimittua tiedostoon Report-toiminnolla Manage Codes / Codes –valikosta.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

37

Query Tool ja Save Smart Code

- Hakuja koodien perusteella, useammallakin samanaikaisesti tarvittaessa tiettyihin dokumentteihin rajaten
- Analyze / Query Tool
- Kaksoisklikkaus koodin päällä, klikkaus operaattorin päällä ja kaksoisklikkaus toisen koodin päällä.
- Löydetyt sitaatiot on mahdollista tulostaa
- Haku voidaan tallettaa Smart Code:ksi
- Smart Code on dynaaminen koodi. Se on Code-listalla, mutta sillä ei voi suoraan koodata, mutta se pysyy ajan tasalla, kun sen sisältämän haun koodeja käytetään.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

38

Analysis / Codes Co-Oc Table

- Valittujen koodien keskinäiset riippuvuudet ristiintaulukkona, joka voidaan siirtää Exceliin.
- Tilastolliset analyysit on syytä tehdä SPSS:llä tai vastaavalla ohjelmalla.
- Koodien muuttamisen jälkeen taulukko on laskettava uudestaan.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

39

Analysis / Codes Co-Oc Table

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8 40

Analysis / Code-Document Table

- On mahdollista valita mitä koodeista, primääridokumenteista sekä niiden perheistä haluaa tutkia ja sitten tehdä vaikkapa ristiintaulukon suoraan Exceliin.
- Tilastolliset analyysit on syytä tehdä SPSS:llä tai vastaavalla ohjelmalla.
- Sopii hyvin myös oman koodauksen seurantaan.

Analysis / Code-Document Table

The Code-Document Table cross-tabulates codes or code groups per document or document group.

Document Manager:

ID	Name
D 1	MJT_kiviniemi
D 2	MLM_joutsenen_metsa
D 3	MLM_Metastasynto
D 4	MLM_metsastys
D 5	MLM_metsastys_kuusi
D 6	MLS_Melkein_jedon_h
D 7	MLS_Metsastys_kuusi

Code-Document Table:

Code	Count	Totals
4: MLM_met...	9	2
Lehdet...	17	70
Metast...	19	37
Mielip...	11	45
Suojelu...	7	47

Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

Koodin jakaminen

Code Manager:

Code Groups	Name	Grounded	Count
kanalinnut (4)	luonnonsuojelualueet		2
linnut (6)	metso		12
riistaeläimet (7)	metsäpeura		1
suurpedot (4)	metsästys		

Split Code: "metsästys"

Split a code by copying or moving its coding to one or more new codes. Press the space key to toggle the selected coding for the codes.

Comment:

Code	Quotation
1:10 Liiton Jahti-lehdelle m...	
1:11 Niinpä Kiviniemi haluu...	
1:12 Metsästäjälaiton koulu...	
1:13 Oppilaiden pitää oppi...	
1:14 Milloin metsästyksen...	
1:15 Oppikirjapohjalta ei vi...	
1:16 - Yläasteikä on siinäki...	
1:17 Mitä unni metsästä...	

Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

Koodien yhdistäminen

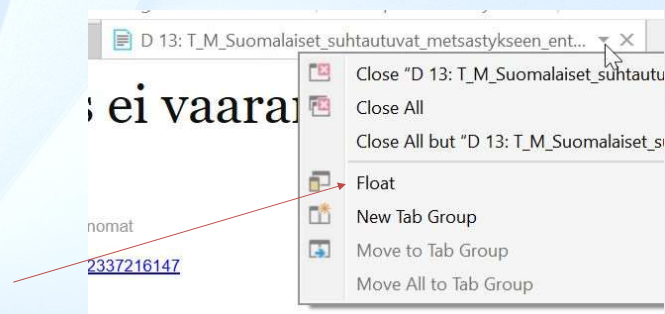
- Koodeista kannattaa tehdä kloonit ennen yhdistämistä, jos alkuperäiset voivat olla joskus tarpeen.
- Valitse Code Manager:issa kloonattava koodi ja sitten hiiren oikealla Duplicate.
- On mahdollista yhdistää useita koodeja yhdeksi.
- Valitse Code Manager:issa koodit, jotka haluat yhdistää. Sitten hiiren oikealla Merge ja valitset listasta sen koodin, johon muut yhdistetään.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

44

Useamman dokumentin samanaikainen käsittely

Useamman dokumentin samanaikainen käsittely on mahdollista muuttamalla dokumentti-ikkunat kelluviksi

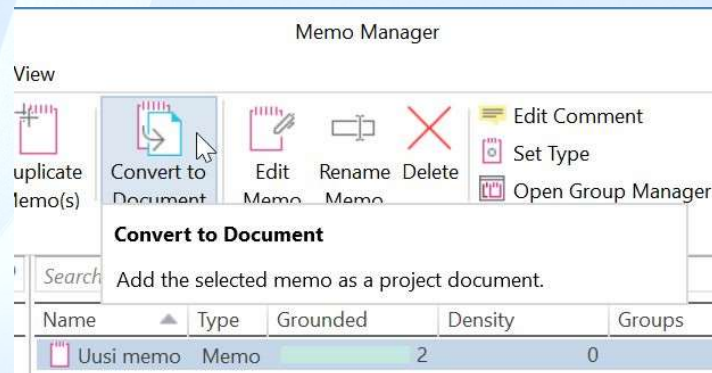


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

45

Memosta koodattava PD

Valitaan Memo Managerissa kyseinen memo ja valitaan Convert to Document



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

46

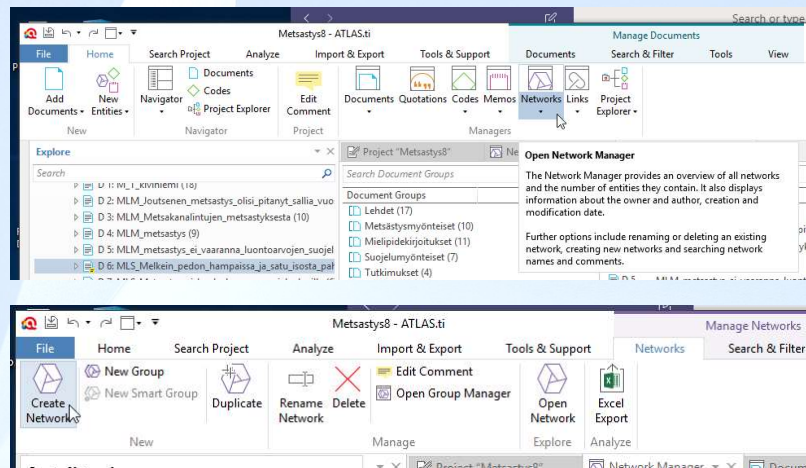
Verkostot

- Verkostojen avulla voi etsiä ja havainnollistaa eri objektien kytkentöjä toisiinsa.
- Objektit voivat olla mitä tahansa ATLAS.ti-objekteja: dokumentteja, koodeja, sitaatioita, memoja, paikkatietoja sekä niiden ryhmiä.
- Graafisessa esityksessä objekteja voi siirrellä vapaasti kytkennät säilyen
- Esityksen voi tallettaa PNG-tiedostoksi tai tulostaa PDF-tiedostoksi.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

47

Verkostot

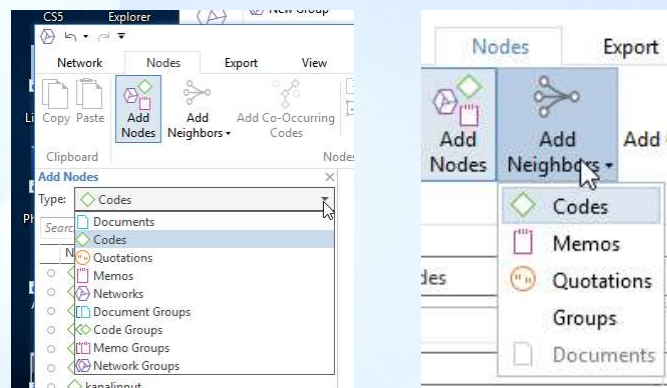


Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

48

Verkostot

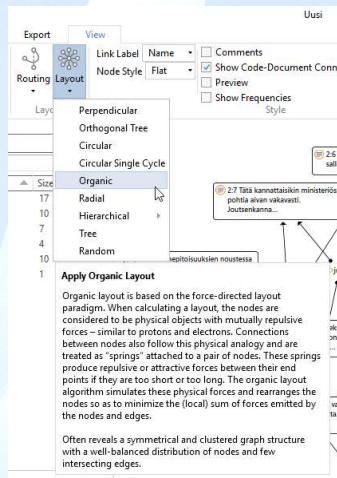
- Add Nodes toiminnolla voi lisätä verkostoon eri objekteja.
- Add Neighbors toiminnolla voi lisätä valittuun Nodeen kytkeytyvät objektit



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

49

Verkostot

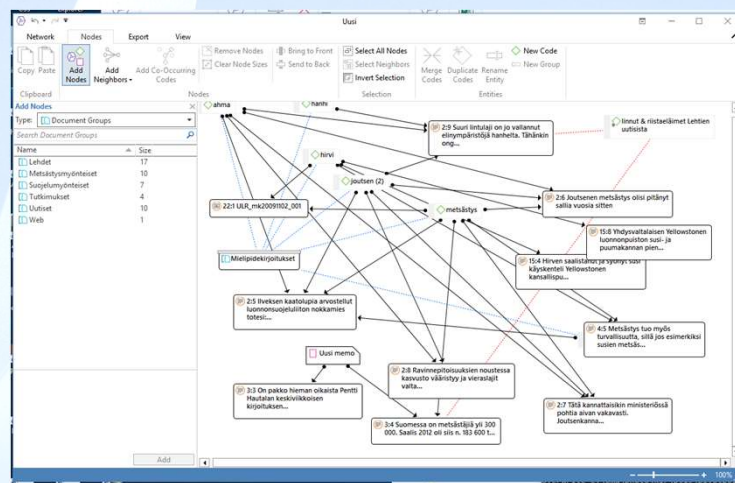


- Routing toiminnolla voi vaikuttaa kytkentäviivojen muotoon.
- Kannattaa kokeilla Layout toiminnolla ohjelman tarjoamia mahdollisuuksia verkoston objektien järjestelyyn.
- Ohjelman ehdottamaa järjestystä voi viimeistellä käsin.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

50

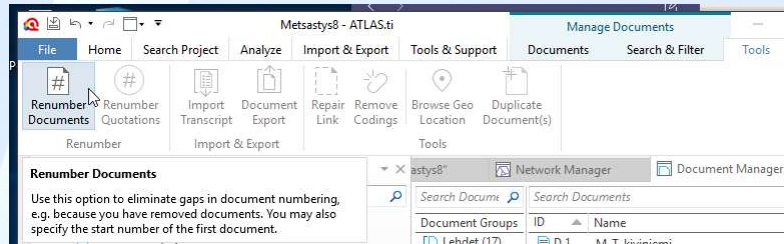
Verkostot



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

51

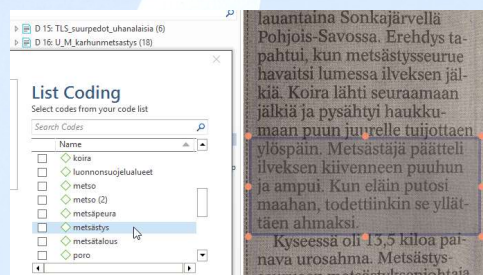
Dokumenttien uudelleennumerointi *



Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

52

Kuvien koodaus

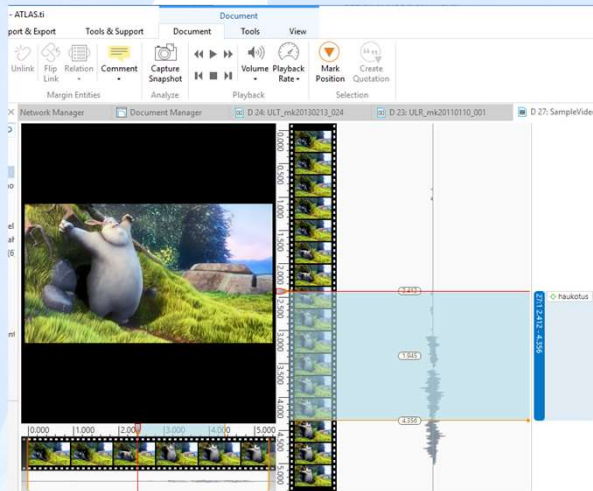


- Kuvia koodatessa valitaan sitaatioksi suorakulmainen kuva-alue, johon liitetään koodi.
- Koodit toimivat kuten tekstien kanssa.
- Mitään hakutoimintoja ei kuvaan voi kohdistaa.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

53

Video- ja äänitiedostojen koodaus



- Video- ja ääninäytteessä merkataan sitaation alkukohta (**Mark Position**) ja loppukohdassa painetaan **Create Quotation**
- Koodit toimivat kuten tekstien kanssa.
- Mitään hakutoimintoja ei video- tai ääninäytteisiin ei voi kohdistaa.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

54

Tiimityöskentely

- Versiossa 7 oli mahdollista tallettaa aineiston lisäksi HPR-tiedosto yhteiselle levyalueelle ja sitä saattoivat käyttää kaikki – tosin yksi kerrallaan.
- Versiossa 8 ei enää ole HPR-tiedostoa vaan ryhmätyöskentely tehdään bundle-tiedostojen avulla.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

55

Tiimityöskentely

- Tiimin tulee sopia kenellä on ns. master-projekti, joka ohjelman kannalta on aivan vastaava projekti kuin kaikki muutkin.
- Tiimin jäsenten tekemät/päivittämät projektit tallennetaan bundle-tiedostoiksi ja yhdistetään master-projektiin.
- Master-projektista voi jakaa tiimin jäsenille uudet bundle-tiedostot käyttöä ja koodausta varten.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

56

Sudenkuoppa - sama tiedosto useampaan kertaan

- ATLAS.ti:ssä voi edelleen tuoda saman tiedoston projektiin useamman kerran ja silloin ne ovat ohjelman kannalta eri tiedostoja.
- Projektityössä tällaisen vaara lisääntyy. Projekteja yhdistettäessä ohjelma tulkitsee eri projekteihin tuodut samat tiedostot eri aineistoiksi.

Markku Könkkölä JY / ATLAS.t v8

57

Projektien yhdistäminen ja jakaminen

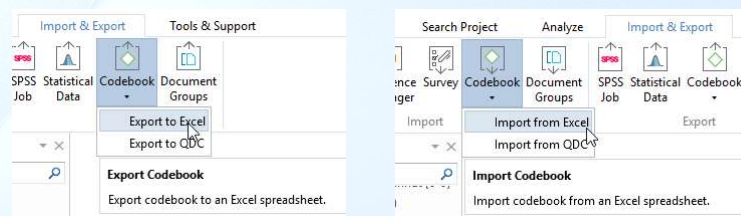
- ATLAS.ti 8 Windows-Team Collaboration
<https://www.youtube.com/watch?v=uRjns2jpNoc>
- Teamwork: ATLAS.ti 8 Windows
http://downloads.atlasti.com/docs/Teamwork_a8_win_en.pdf

Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

58

Koodi-listojen siirto projektista toiseen

- Export-toiminnoilla koodit voi tallettaa Excel-tai QDC-tiedostoksi, jonka voi Import-toiminnolla avata toisessa ATLAS.ti-projektissa.
- Koodeja voi hallinnoida myös Excelissä.



Markku Könkkölä JY / ATLAS.ti v8

59

Geo Data*

- ATLAS ti 8 Windows-Working with Geo Documents
<https://www.youtube.com/watch?v=aseCDVa7GFk>
- Pisteiden sijainnit pitää toistaiseksi etsiä kartalta, mutta lupailtu on hakutoiminnosta tulevaisuudessa.
- Sijainnit voi koodata ja luoda niistä esimerkiksi verkostoja.